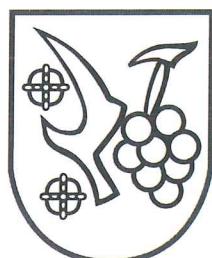

Mestská časť Bratislava-Vajnory

**Materiál na rokovanie Miestneho zastupiteľstva
Mestskej časti Bratislava-Vajnory
Dňa 26. septembra 2017**

K bodu: 2

Návrh na vyhlásenie pamäti hodnotí mestskej časti Bratislava – Vajnory, Miesto uctenia bozkom a Miesto obetného stola.

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia MZ
2. Uznesenie MR
3. Dôvodová správa
4. Prílohy

Predkladateľ:
Ing. Ján Mrváč
starosta

Zodpovedný:
Ing. Mário Schwab
poradca starostu

Spracovateľ:
Ing. arch. Damián Berec
Ing. Tomáš Kulka

Bratislava, august 2017

1. NÁVRH UZNESENIA MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA

Miestne zastupiteľstvo po prerokovaní

A, s c h v a l' u j e

pamätný priestor histórie s dvoma významnými pamätihodnosťami,
miestom, kde po pristáti pápež sv. Ján Pavol II pokľakol a pobozkal slovenskú zem a
miestom slúženia prvej pontifikálnej sv. omše na slovenskom území pápežom sv. Jánom
Pavlom II.

B, ž i a d a

starostu mestskej časti zaradiť pamätný priestor s uvedenými pamätihodnosťami do evidencie
pamätihodností Mestskej časti Bratislava- Vajnory.

2. UZNESENIE MIESTNEJ RADY

Miestna rada po prerokovaní

o d p o r ú č a

miestnemu zastupiteľstvu prerokovať návrh na vyhlásenie pamätihodností mestskej časti
Bratislava – Vajnory, Miesto uctenia bozkom a Miesto obetného stola.

3. DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podľa §14 ods.4 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov: „Obec môže rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť okrem hnutel'ých a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce.

Zoznam evidovaných pamätihodností predloží na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.“

Na území mestskej časti Bratislava - Vajnory sa nachádzajú pamätihodnosti, ktoré pre mestskú časť a jej obyvateľov majú historickú a pamätnú hodnotu. Jedná sa o udalosť celonárodného významu, miesto symbolického pbozkania slovenskej zeme pápežom sv. Jánom Pavlom II. a miesto slúženia prvej pontifikálnej sv. omše na slovenskom území.

V súvislosti s pripravovanou výstavbou v areáli Starého letiska Miestny úrad nechal spracovať presnú geometrickú rekonštrukciu pamätného priestoru spolu s pamätihodnosťami, ktoré majú význam pre história mestskej časti, aj cirkevnú a národnú história

Pamätihodnosti, ktoré sa nachádzajú v pamätnom priestore budú po ich zaradení do evidencie pamätihodností mestskej časti chránené v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení nehorších predpisov.

Uchovanie pamätného priestoru historie mestskej časti bude investorovi predložené ako podmienka vzájomnej spolupráce v areáli letiska.

Pri rokovaní na Miestnom úrade v priebehu minulého mesiaca predstavitelia investora v uvedenom pamätnom priestore ústne súhlasili s budúcou možnou realizáciou pamätného parku pápeža sv. Jána Pavla II. s kaplnkou i pamätníkom, chcú ešte ďalej preskúmať, či v predkladanej geometrickej rekonštrukcii spracovanej z podnetu Miestneho úradu nie je možná kolízia s významnejšími objektmi budúcej výstavby.

Pri skúmaní podrobnej lokalizácie pamätihodností na Miestnom úrade bolo zistené, že v okolí pamätného priestoru je plánované ihrisko a miesto v urbanistickom riešení je nezastavané. Keďže historické miesta sú autentické, navrhované verejné priestranstvá bude potrebné s menšími úpravami zakomponovať do navrhovanej urbanistickej štruktúry, čo by nemalo predstavovať osobitnú prekážku.

Geometrická rekonštrukcia pamätného priestoru spolu so zdôvodnením a výkresovou a fotografickou časťou predstavuje prílohy k materiálu.

4. PRÍLOHY

Staré letisko vo Vajnoroch – pamätné miesto histórie

Dôvod, prečo sme sa rozhodli prijať výzvu spolupracovať s mestskou časťou Bratislava - Vajnory pri vypracovaní geografickej rekonštrukcie pamätných miest historickej návštevy sv. Jána Pavla II. s miestami uctenia si slovenskej zeme bozkom (1) a slúženia prvej pontifikálnej svätej omše na Slovensku na Starom vajnorskem letisku (2), je okrem náhody (ak existujú) prispieť k zviditeľneniu konkrétnej historicky významnej udalosti, symbolu národnej úcty na konkrétnom mieste.

Ďalší dôvod bol prostý, pred viac než 27 rokmi sme takisto prijali výzvu pomôcť s prípravou veľkolepého chrámu návštevy sv. Jána Pavla II. v prírode.

Takého, ktorý mal pojať dovtedy nevídane množstvo (počítalo sa s účasťou cca 1 milióna veriacich).

Chrám v prírode mal svoju svätyňu, vežu, dotvorenú na vrchole hliníkovým dvojkrižom, sakristiu, aj ostatné zázemie, rovnako i pre tlačové štáby novinárov, diplomatov a televíziu. Mal množstvo dobre organizovaných a funkčne usporiadaných sektorov a koridorov pre neskutočné množstvo veriacich.

Veža s dvojkrižom, a samozrejme tiež kamera (vtedy ešte neboli mobily, ani drony s minikamerami) stála v strede medzi sektormi, presne na osi naproti oltáru, vzdialenosť niekoľko sto metrov. Splnila stopercentne svoju úlohu a pomohla ľuďom v tom množstve a na rovnej ploche lepšie sa orientovať.

Ešte dopoludnia sme mali obavu, lebo počasie bolo sychravé a hmlisté. Keď sa však v diaľke ozval zvuk vrtuľníka s pápežom, mraky sa náhle roztrhli a na tých párrach hodín sa ukázalo slnko. A po svätej omši s odchádzajúcimi ľuďmi sa opäť vrátil dážď ...

Vďaka tejto príležitosti nám zostalo v pamäti (aj archíve) množstvo ďalších detailov, ktoré pomôžu lepšie poskladať potrebné fakty pre súčasný zámer.

Geometrickú rekonštrukciu miesta pristátia, uctenia slovenskej zeme bozkom (1) – prvého gesta a úkonu, ktorý pápež sv. Ján Pavol II. pre nás vykonal po zostúpení zo schodíkov vrtuľníka, bolo možné s dostačujúcou presnosťou urobiť na základe záznamu pristátia z kamery STV a fotografií TASR.

Umiestnenie kamery, ktorá snímala pristátie a prvé kroky pápeža, je zrejmé z viacerých fotografií a bolo geometricky rekonštruované do situácie.

Zrejmé je aj optické priblíženie záberu teleobjektívom (nižšie „rozlíšenie“, úzky záber a plochá perspektíva), úzky záber z diaľky pomohol lepšie „zacieliť“ a ľahšie priblížiť pôvodnú geometriu.

Na tomto mieste doteraz zostala aj panelová spevnená plocha a jej okraj.

Z fotografie a záznamu pristátia je zrejmé, že predné koleso vrtuľníka dosadlo tesne za hranu spevnenej plochy na trávnik. Pravé zadné koleso dosadlo ako jediné na spevnenú panelovú plochu blízko okraja. Zo záberu je do situácie dostatočne presne zrekonštruovaná poloha pristávajúceho vrtuľníka a miesto uctenia si slovenskej zeme bozkom.

Na umiestnenie pódia sme použili pôvodný vytýčovací výkres, údaje z neho sú stále použiteľné.

Hrany stavebných objektov, ktoré boli podstatné pri vytýčení pódia prvej pontifikálnej svätej omše na území Slovenska, ktoré slúžia na identifikáciu presnej polohy vrtuľníka, je možné nájsť na predmetnom území aj v súčasnosti.

Miesto uctenia slovenskej zeme bozkom – výnimočná historická chvíľa pre národ a posolstvo celému svetu (1), ako aj miesto slúženia v histórii prvej pontifikálnej sv. omše na slovenskom území, umiestnenia pódia a posvätného oltára - obetného stola (2), je možné aj po rokoch určiť.

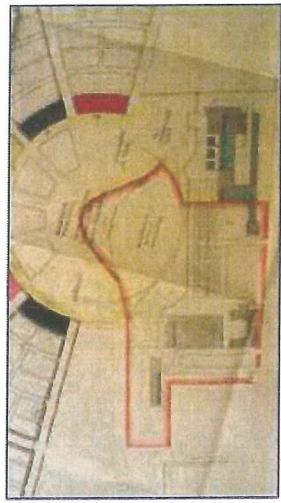
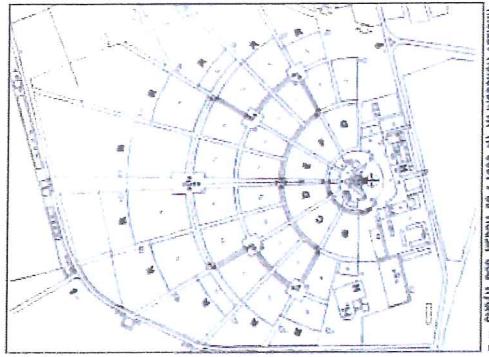
Hlavnou úlohou bude zatiaľ tieto dve pamätné miesta ako pamiatky slovenskej histórie úplne presne vytýčiť geodeticky, určiť súradnice, preniesť do územného plánu mestskej časti a mesta, ako budúcu os historického pamätného priestoru – s dvomi historickými pamäti hodnosťami pre obec Vajnory a celé Slovensko.

Pamätný priestor histórie, s dvomi pamätnými historickými miestami bude potrebné zaradiť medzi pamäti hodnosti obce - s následnou kvalifikáciou kultúrnej a historickej pamiatky.

Zdôvodnenie • geometrická rekonštrukcia

Bratislava, júl 2017

Ing. arch. Damián Berec, Ing. arch. Ľudmila Berecová

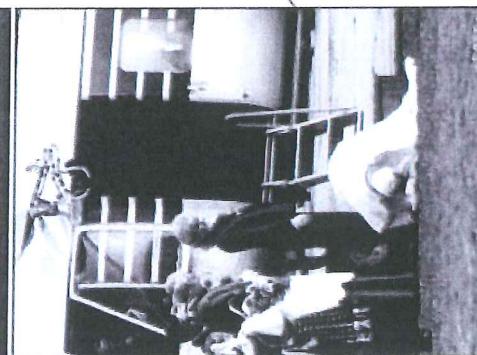
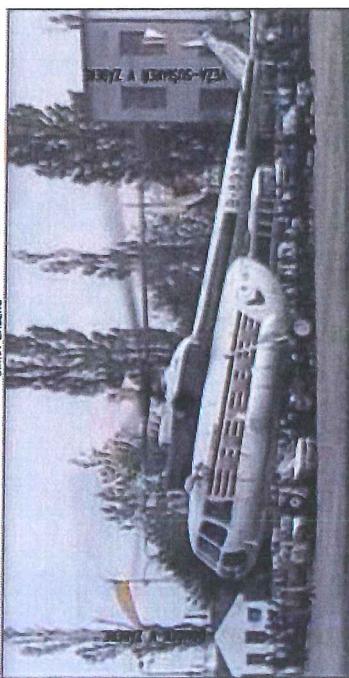
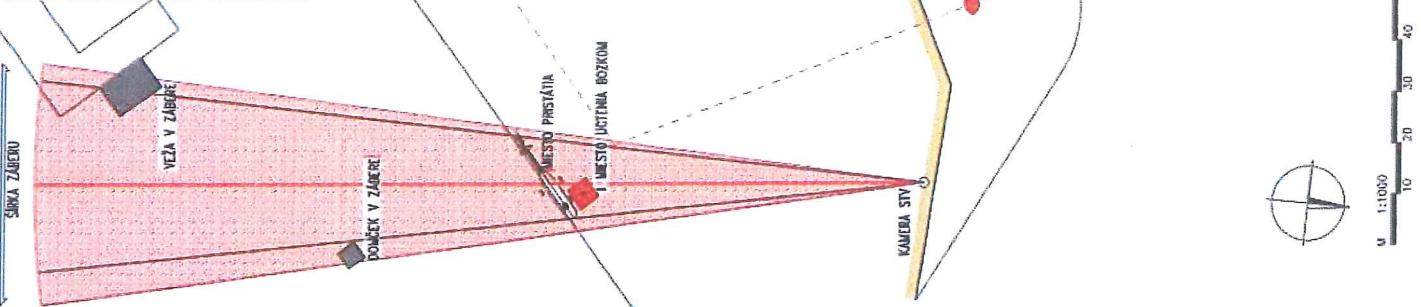
I - ZAKRÝVANIE

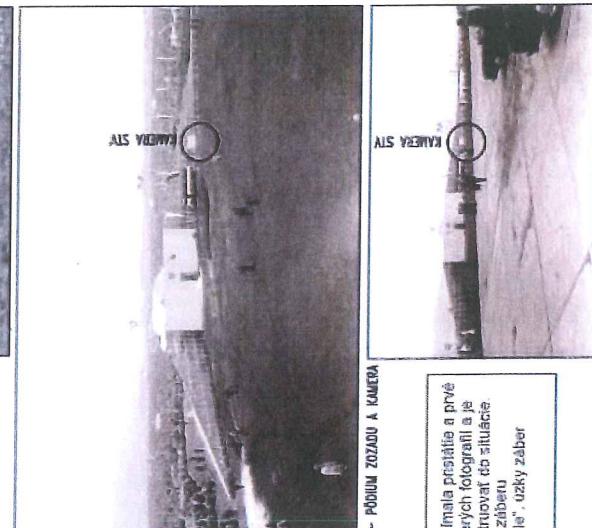
VJEDNOVĀZENÍ STARI LETISKO DEDEC - 07.2017
Hrany objektov, ktoré boli podstatné pri výťahu podľa prvej ponuke súviedomosti na území Slovenska, s ktorým ktoré súviedia na identifikáciu presnej polohy vrtuľníka, le môžete nájsť na predmetnom území a v súčasnosti.

Dvojkríž z hliníkových profilov bol dohodnutým veže uprostred súčiatku pre veriacich. Ako jediný z mňa autentických artefaktov by sa mohel vrátiť na autentické miesto.

Ná chrámu bola využívaná stará, Malá stropná aviatiká, vezá - počítanie a vyučovanie Telekomunikáciemi a dočervená na vichele hliníkovým dievkami, sakristia a ostatné zakamienky, najmä pre ilacové stavy a televízor. A rámček dobre organizovaný či funkčne usporadovaných sektórov a koridorov pre lo nestorene množstvo turistov.

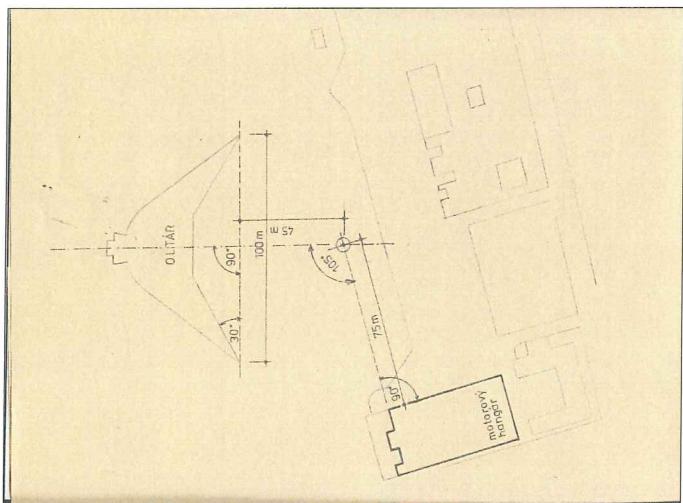

Geometrickú rekonštrukciu mesta prístavu a učenia slovenskej ľudovej božkovej - prvejho pesia, ktoré dalo Štefanovi Pavlovi II. vytvoriť zo schodkov vrtuľníka - bol možné po zostupení zo presnostou určiť na základe zaznamenanú prístavu z kamery STV a fotografat TASR...
Z fotografe a záznamu prístavu je zrejmé, že predné koliesko vrtuľníka dosadilo na hrano spomenné plochy na travnik. Zo záberu je do situácie preto zrekonštruovaná dolina pristávajúceho vrtuľníka a odvodnenie miesta učenia božkoviem.

c,d - PÓDUM ZDÁJU A KAMERA

Umiestnenie kamery, ktorá snimala prístav a prvé kroky pápeža, leží zrejmé z viacerých fotografií a je možné ho geometricky rekonštrukovať do súčasnosti. Zrejmie je aj opäť súčasťou približne záberu televejzívov (inšt. „ozisťenie“), úzky záber a plocha perspektívna).

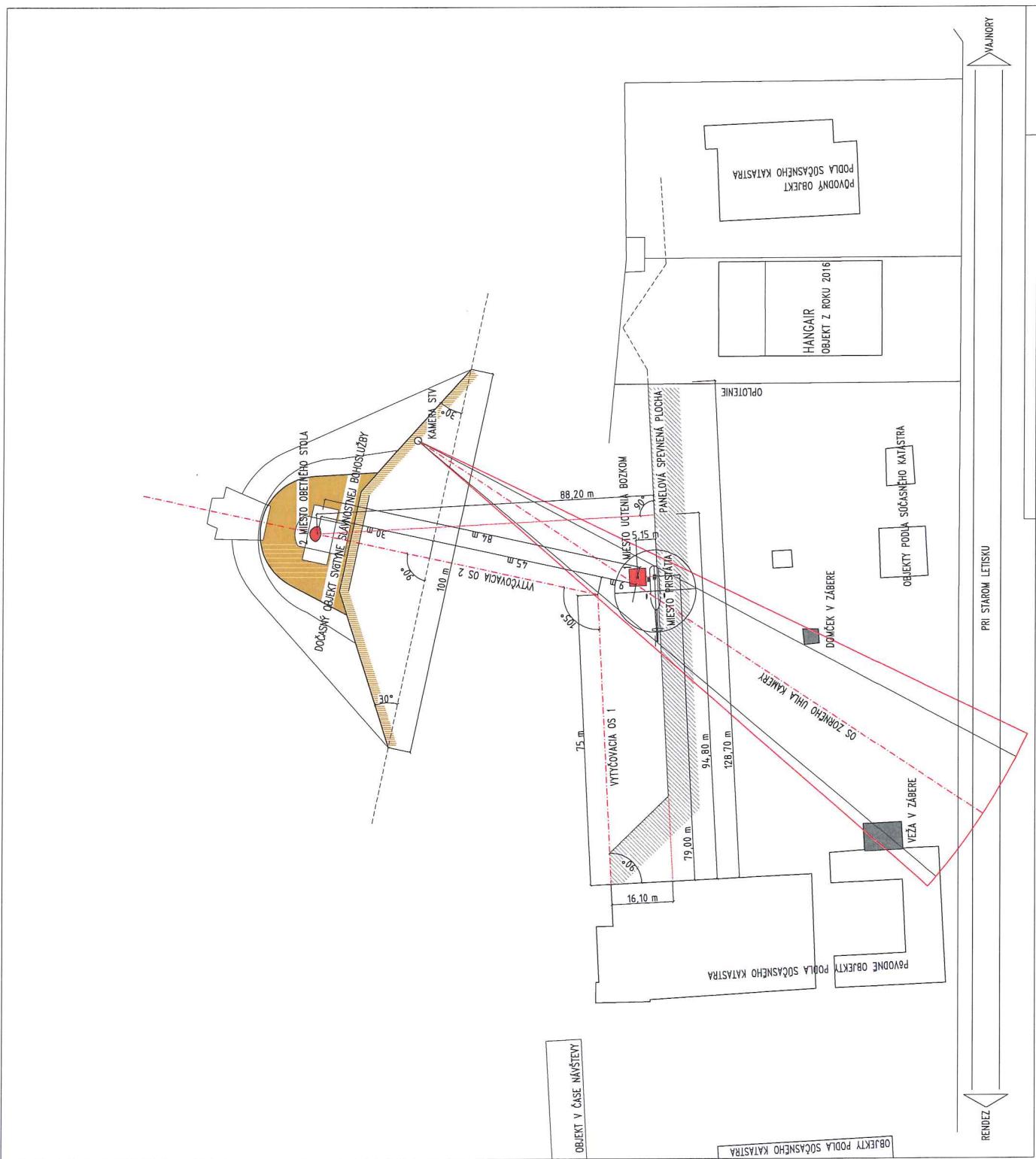
VYTCOVACÍ VÝKRES Z ODOBÁ NAŠTEVY

V PAMÄTNOM PRIESTORE SÚ UROŽUJUCE:

- 1 MIESTO UCTENIA BOZKOM
- 2 PÓDUM S OBETNÝM STOLOM, KDE BOLA SUDŽENÁ PRVÁ PONTIFIKÁNA SV. OMŠA NA SLOVENSKU

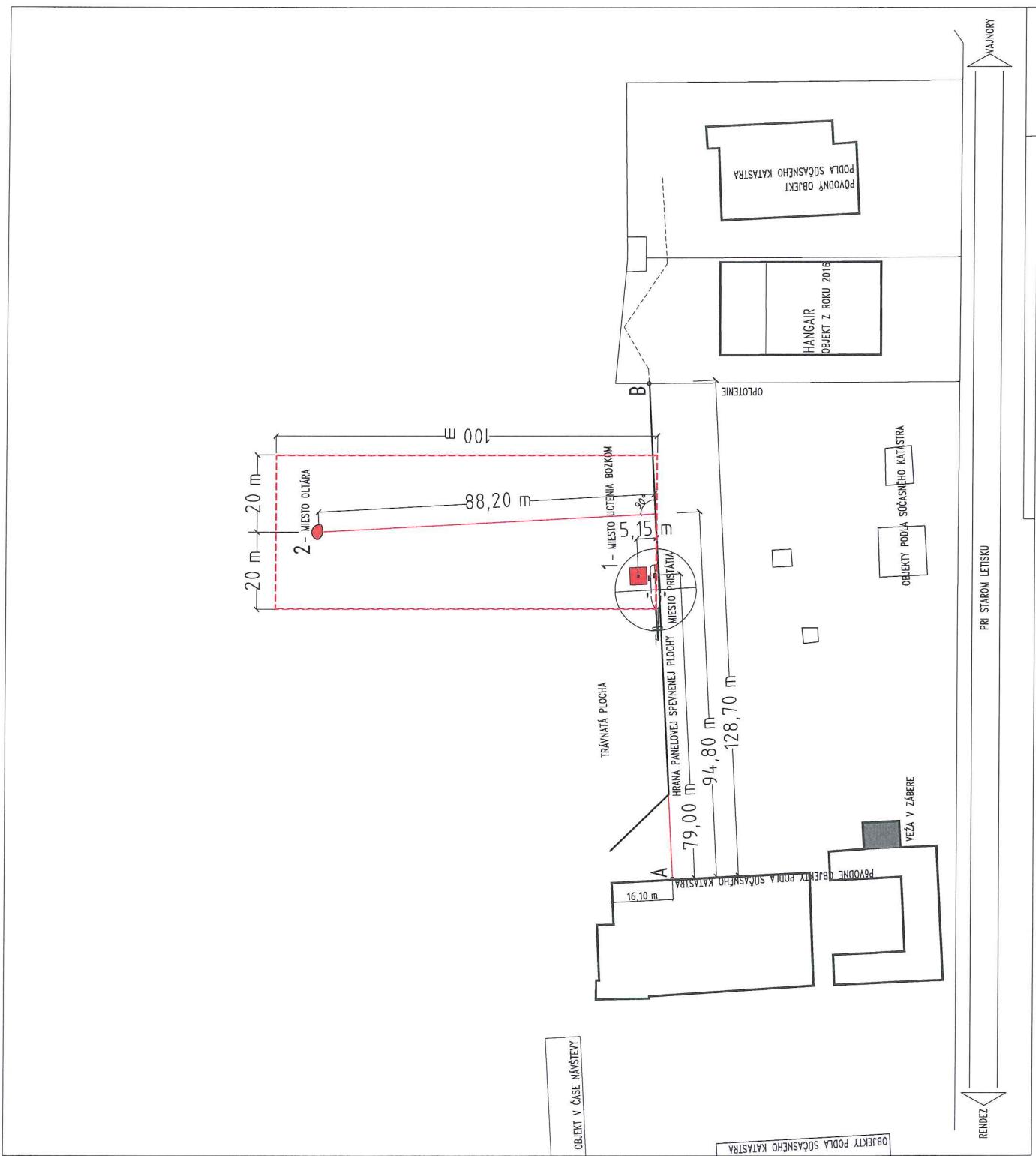
M 1:1000
0 10 20 30 40 50m

VAJNORY – PAMÄTNE MIESTO NÁYŠTEVY PÁPŽA SV. JÁNA PAVLA II
GEOMETRICKÁ REKONŠTRUKCIA Miesta pristátia a pont. sv. OMŠE
ING.ARCH.DAŠIAN BEREC
JUN 2017

 VAINORY – PÁNGTNE MIESTO NÁVŠTEVY PÁPEŽA SV. JÁNA PAVLA II
 VYTÝCENIE MIESTA PRISTÁTIA A OLTARA PONÍKALNEJ SV.
 NEARCHDÁM BERE
 JUN 2017

M 1:1000
0 10 20 30 40 50m

Prvá návšteva Jána Pavla II. na Slovensku, rok 1990

Slovenská zem

Ján Pavol II. navštívil Slovensko celkovo trikrát. Po prvý raz sa tak stalo 22. apríla 1990 ešte v rámci Československa, keď odslúžil omšu na letisku vo Vajnoroch.

Pred 27 rokmi, 22. apríla 1990, sa Ján Pavol II. po zostúpení z vrtuľníka v Bratislave-Vajnoroch sklonil a pobozkal slovenskú zem. Týmto významným gestom, mimo diplomatického protokolu, začal svoju prvú a historickú návštevu Slovenska.

Na archívnej snímke pápež Ján Pavol II. pokľakol a pobozkal slovenskú zem.

Úmysel návštevy

Pápež Ján Pavol II. navštívil 22. apríla 1990 Bratislavu s cieľom uctiť si pamiatku vierožvestov a patrónov Európy s. Cyrila a Metoda. Do Bratislavu priletel z Velehradu.

Na archívnej snímke Svätý Otec a slovenský arcibiskup Ján Sokol (vpravo) na papamobile pozdravujú veriacich.

Omša na letisku

Vyše miliónovému zástupu sa na začiatku slávenia svätej omše prihovoril slovami: „Drahí bratia a sestry! S radosťou prichádzam medzi vás na Slovensko, aby som vás upevnil vo viere v zmŕtvychvstalého Ježiša Krista. Som rád, že môžem splniť vaše túžby, vaše želania, aby som navštívil vašu vlast“. V minulých rokoch, hoci som veľmi chcel, nemohol som k vám prísť, nebolo to možné. Nemožné sa stalo možným až teraz, keď vám po štyridsaťročnom putovaní púšťou a po toľkých Veľkých piatkoch svitlo veľkonočné ráno s radostným aleluja.“ Pripomeňme si niektoré časti z homílie pápeža Jána Pavla II. spred 27 rokov. Po čítaní z Evanjelia podľa Jána o neveriacom Tomášovi vyšiel zo slov blahoslavenstva: „Blahoslavení tí, čo nevideli a uverili.“ Skonštatoval, že Tomášova viera, vyjadrená zvolaním «Pán môj a Boh môj», d'aleko prevýšila jeho nevieru a d'alej prešiel ku vd'akyvzdávaniu za dar viery, ktorú náš národ prijal od sv. Cyrila a Metoda. Od tých čias, ako povedal, sú kultúra a život Slovákov vo svojich mnohorakých prejavoch poznačené kresťanstvom:

„Kto by chcel násilne vytrhnúť kresťanskú vieru z kultúry a života slovenského národa, nepochopil by jeho dejiny od najstarších až po dnešné.“

Ján Pavol II. na Vajnorskom letisku vyzdvihol úctu Slovákov k Sedembolestnej Panne Márii a vernosť Petrovmu stolcu. Po spomienke na biskupov, kňazov, ktorí skončili vo väzení, rehoľníkov, rehoľné sestry, ktorí boli vyhnaní zo svojich kláštorov, rodičov, ktorým bolo bránené vychovávať deti vo viere, dodal slová povzbudenia:

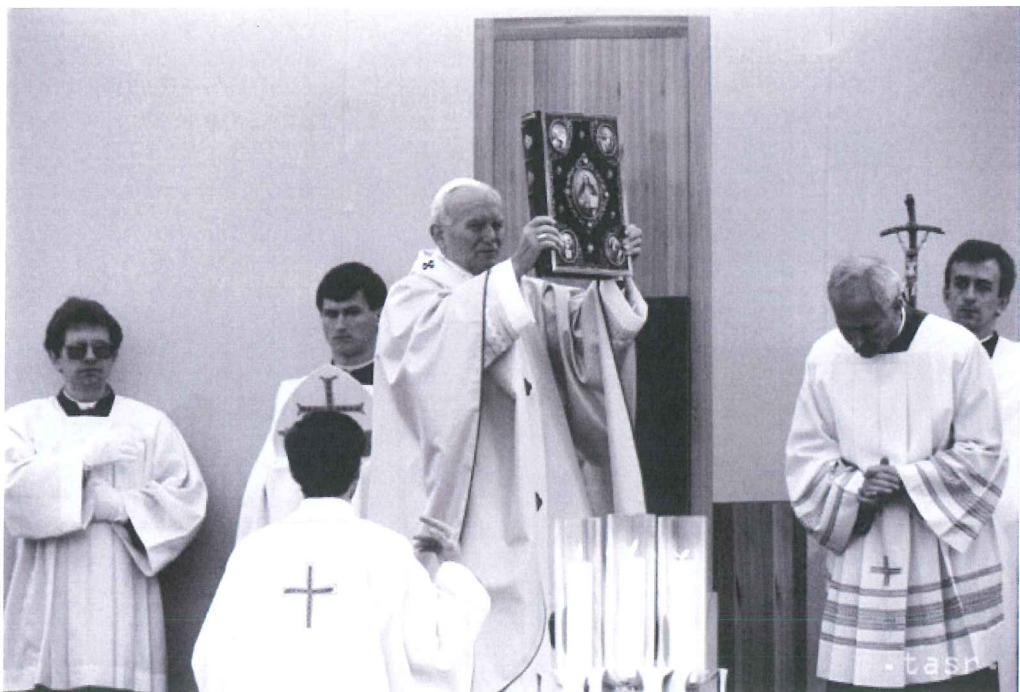
„Vzkriesený Kristus po všetkých skúsenostiach prenasledovaniach, nepriateľstva a pokušenia vám hovorí: Nebojte sa! Blahoslavení tí, čo nevideli a uverili.“

Na archívnej snímke hlava rímskokatolíckej cirkvi na ceste k oltáru.

Vzácne dedičstvo

Pápež Ján Pavol II. vyjadril presvedčenie, že dvojitá láska k Panne Márii a Petrovmu nástupcovovi je vzácnym dedičstvom svätých vierožvestov Cyrila a Metoda.

Na archívnej snímke Ján Pavol II. počas príhovoru.

Odkaz Slovensku

"Slovensko má veľkú úlohu pri budovaní Európy tretieho tisícročia. Dobre si to uvedomte! Je povolané ponúknut' svoj veľmi významný príspevok k pravému pokroku európskeho kontinentu svojimi tradíciami a kultúrou, svojimi mučeníkmi a vyznávačmi, ako aj živými silami svojich nových generácií. Slovensko je povolané ponúknut' Európe predovšetkým dar viery v Krista a svojej oddanosti Panne Márii," povedal dnes už svätý Ján Pavol II. Slovákom, ktorí ho v novembri 1996 prišli pozdraviť pri 50. výročí jeho kňazskej vysviacky.

zdroj: <http://www.teraz.sk>, <http://sk.radiovaticana.va/>